

specielle Form, hvorunder Bestemmelsen derom nu er gjældende Lov, og i Henseende til hvilket den fulde, ubegrænsede og abstracte Sordfrihed altsaa efter min Mening maa begrænses, nemlig at der altid bør opretholdes et vist Antal af Eiendomssteder eller maasse et vist Forholdstal af Eiendomssteder — det Sidste vil naturlig være den hensigtsmæssigste Løsning, men Spørgsmaalet herom foreligger jo ikke nu —, hvilke bør befriedes af, hvad man kan kalde Middelstanden paa Landet. Jeg troer, at især i et saa lille Land som Danmark, i hvis Befolkning Jordbruget jo spiller en overordentlig fremtrædende Rolle, er dette Betingelsen for en uafhængig og dygtig Befolkning. I de to af mig nu nævnte Punkter har den ærede Sindenrigsminister og, saavidt jeg forstod ham, ligeledes en æret Godseier (Estrup) erklæret sig enige, og det andet Punkt troer jeg heller ikke, at man med god Grund eller med nogen Nytte vil kunne bestride. — Forøvrigt ere jo mine 9 Punkter med Hensyn til Dpgjørelsen af hele Forholdet langt mere moderate end baade det foreliggende Lovforslag og Regjeringens Program. Jeg skal endnu bemærke, at jeg ikke skjønner rettere, end at de i Principet, ogsaa for Punkt 8 og 9's Bedkommende, falde sammen med hvad et andet æret Medlem, som iøvrigt har sluttet sig til mig (Petersen), har bragt i Forslag. Skjøndt han ikke finder det af mig i saa Henseende Foreslaaede saa — jeg vil ikke sige plumpt, men — saa grovt, saa masstvt som Lovforslaget og altsaa ogsaa Regjeringens Program, skjøndt han indrømmer, at det er opstillet under en tiltalende Form, mener han dog ikke at kunne slutte sig dertil. Jeg vil til Gjengjæld sige, at det af ham Foreslaaede forekommer mig vel fint, men i det Hele er det jo dog ialtfald den samme Tanke, der gaar igjennem det. Jeg taler naturligvis ikke nu om Brødbelens Størrelse, men i Principet ere han og jeg dog enige om, at den nuværende Fæstebefolkning paa Fæstegodset har en saadan moralsk Afgang og Aldomsf til at komme i Betragtning, at den maa kunne udrykkes i Tal. I Principet vilde jeg derfor ogsaa ligesaa gjerne stemme for min Dagsorden med

den af ham foreslaaede Ændring, som uden den.

Jeg har saaledes angivet Hovedgrunden til, at de af mig opstillede Punkter ere fremkomne. Jeg vil endnu med al mulig Oprigtighed tilføje, at det ogsaa har været et Duffe hos mig at faae konstateret, at der i Udvalget har været gjort et alvorligt Forsøg paa at besvare det Spørgsmaal, hvilke Forandringer man maatte ansee for nødvendige i det foreliggende Lovudkast, hvis man overhovedet skulde kunne finde det acceptabelt. Det ærede øvrige Mindretal maa ikke tage mig det ilde op, naar jeg her siger, at det i det Hele har taget sig det temmelig let med sin Opgave. De af mig opstillede Punkter indeholde ialfald et Svar paa det Spørgsmaal, om det er blevet alvorligt undersøgt, hvilke Forandringer man maatte ansee for nødvendige i Lovforslaget, for at det skulde kunne blive til Lov, og tillige et tydeligt Svar paa det Spørgsmaal, hvorfor det, der saaledes er fremkommet, ikke er fremkommet som Ændringsforslag til selve Lovforslaget. Det troer jeg dog nemlig, at Enhver vil indrømme, at en saadan Omkalfatring af Lovforslaget, som de af mig opstillede Punkter vilde medføre, ikke lod sig tilvejebringe ved Hjælp af Ændringsforslag. Jeg veed ikke, om det skulde være en Spydighed eller en Compliment, det Skudsmaal, som jeg for et Dieblit siden fik — thi det var aabenbart rettet til mig —, at jeg ikke har viist mig ængstelig for at lægge temmelig stærk Haand paa mange af de Lovforslag, som her ere fremkomne. Jeg siger med den største Freidighed, at medens jeg er langt fra at nære nogen principiel Lyft til ad Ændringsforslagsveien at omgjøre de forelagte Lovforslag, saa har jeg dog ofte i de concrete Tilfælde været af den Overbeviisning, at de Lovforslag, der have været forelagte for Rigsdagen, trængte dertil. Sagen skulde det være kjerere end mig, om Lovforslagene baade i Indhold og Form vare af en saadan Deffaffenhed, at jeg kunde sige Sa og Amen til dem. Naar det ikke var saa, at Regjeringen ofte havde taget sig det temmelig let med de Lovforslag, som den havde udarbejdet eller ladet udarbejde, saa troer jeg ikke, at vi her i Rigs-